

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

23 03 20 21 р.

м. Київ

№ 357

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
013 Початкова освіта для першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.

2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2021/2022 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань європейської інтеграції Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
від 23.03.2021 № 357

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта / Педагогіка
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 013 Початкова освіта
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2021**

І Преамбула

Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь – бакалавр. Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність – 013 Початкова освіта.

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 23.03.2021 № 357.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 013 Початкова освіта Науково-методичної комісії №1 із загальної, професійної освіти та спорту Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Члени науково-методичної комісії № 1 (підкомісія зі спеціальності 013 Початкова освіта), призначені наказом Міністерства освіти і науки України № 582 від 25.04.2019 року:

Шапошнікова Ірина Миколаївна	кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (голова підкомісії)
Хижняк Інна Анатоліївна	доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (заступник голови підкомісії)
Міненко Антоніна Олексіївна	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (секретар підкомісії)
Біла Олена Олександрівна	доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету
Бірюк Людмила Яківна	доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
Коваль Людмила Вікторівна	доктор педагогічних наук, професор, декан факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету
Красовська Ольга Олександрівна	доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
Петухова Любов Євгенівна	доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Херсонського державного університету
Федірчик Тетяна Дмитрівна	доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Члени науково-методичної комісії № 1 підкомісії зі спеціальності 013 Початкова освіта скликання 2016-2019 р.р. (призначені наказом Міністерства освіти і науки України № 375 від 06.04.2016 року):

Будник О.Б. – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;

Ігнатенко Н.В. – ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

Кизилова В.В. – ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Пріма Р.М. – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки;

Скворцова С.О. – ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Шпак В.П. – Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 013 Початкова освіта Науково-методичної комісії №1 із загальної, професійної освіти та спорту Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 27.02.2018 р. № 20).

Фахову експертизу проводили:

Довженко Тетяна Олексіївна - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету початкового навчання Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Савченко Олександра Яківна

- доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу початкової освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Осадченко Інна Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Методичну експертизу проводили:

1. Калашнікова Світлана Андріївна, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+, член VFUG – Україна;

2. Луговий Володимир Іларіонович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член, перший віце-президент НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+, член VFUG – Україна;

3. Таланова Жаннета Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, с.н.с., менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень і пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 013 Початкова освіта Науково-методичної комісії №1 із загальної, професійної освіти та спорту Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки.

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол від 23.02.2020 р. № 3).

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта /Педагогіка
Спеціальність	013 – Початкова освіта
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, дуальна
Освітня кваліфікація	Бакалавр початкової освіти (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 013 – Початкова освіта. Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності). Професійна кваліфікація – Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти
Опис предметної області	<p><i>Об'єктами вивчення та діяльності є освітній процес у початковій школі.</i></p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> теоретико-практичні засади процесу навчання, виховання та розвитку молодших школярів в умовах освітнього середовища початкової школи.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; освітні методики; традиційні та інноваційні технології початкової освіти.</p> <p><i>Інструменти й обладнання:</i> навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів початкової школи; мультимедійне обладнання, сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні ресурси та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні.</p>
Академічні права випускників	Продовження освіти за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти та/або набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.

III. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та результатів навчання (зміни внесені відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.05.2021 № 593)

Для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» можуть вступати особи, що здобули повну загальну середню освіту; особи, які здобули ступінь «фаховий

молодший бакалавр», «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст»).

Прийом на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством.

IV. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра

Обсяг освітньої програми бакалавра спеціальності 013 Початкова освіта на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС.

Заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої програми підготовки фахового молодшого бакалавра, а також молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») з не профільних спеціальностей.

Не менше 65% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних і спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених Стандартом вищої освіти; мінімальний обсяг практик зі спеціальності – 15% обсягу освітньої програми.

V. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності:	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
	ЗК-4. Здатність працювати в команді.
	ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

	ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
	ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові) компетентності:	СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.
	СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.
	СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
	СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
	СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
	СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
	СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
	СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
	СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.
	СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

	СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.
	СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

VI. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПР-01	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПР-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПР-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПР-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПР-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу

	науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПР-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПР-11	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.
ПР-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПР-13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПР-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
ПР-15	Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

VII. Форми атестації здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Здійснюється у вигляді атестаційного іспиту.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	
Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного іспиту (іспитів) (за наявності)	Атестаційний іспит має оцінювати відповідність результатів навчання випускників стандарту вищої освіти та освітній програмі спеціальності.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	

VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей міждисциплінарних освітньо-професійних програм

Створення міждисциплінарних освітніх програм на бакалаврському рівні не передбачено.

IX Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» Наказ Мінекономіки № 2736 від 23.12.2020 року http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/78704/
Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю Професійного стандарту	Кореляція компетентностей та трудових функцій вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти (Професійний стандарт) із компетентностями та програмними результатами навчання (Стандарт вищої освіти)

X. Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

XI. Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

XII. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] (у редакції від 26.02.2021) – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» (у редакції від 01.01.2021) – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України // Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. – <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. – https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx

5. Національна рамка кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>).

6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» Наказ Мінекономіки № 2736 від 23.12.2020 р. – <https://www.me.gov.ua/ascod/List?lang=uk-UA&id=d6a26174-d0fd-406b-9c30-7a4043f04eb5&tag=SistemaOblikuPublichnoiInformatsii&pageNumber=8&fCtx=inName&fSort=date&fSdir=desc>

Корисні посилання:

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) // URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.

2. Концепція нової української школи – <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf>

3. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) // URL : <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/en.pdf>
<https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

4. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) // URL : http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf

5. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

6. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

7. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) та загальними компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=83:hlosarii-terminiv-vyshchoi-osvity-2014-r-onovlene-vydannia-z-urakhuvanniam-polozhen-novooho-zakonu-ukrainy-pro-vyshchu-osvitu&start=80>

9. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=82:bolonskyi-protseesu-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>

10. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>

11. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності – 013 «Початкова освіта»

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 013 «Початкова освіта» стосовно:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 013 «Початкова освіта»;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їхнього навчання;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти;

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших освітніх компонентів, необхідних для набуття передбачених Стандартом компетентностей та результатів навчання. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклади вищої освіти мають право запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей / результатів навчання дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Перелік компетентностей	Зн1. Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Ум1. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	К1. Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації К 2. Збір, інтерпретація та застосування даних К 3. Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	АВ 1. Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами АВ 2. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах АВ 3. Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти АВ 4. Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп АВ 5. Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн1	Ум1	К1	АВ3 АВ5
ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1	Ум1	К1 К2	АВ3 АВ5

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.		Ум1	К1 К2	АВ1 АВ2
ЗК-4. Здатність працювати в команді.		Ум1	К1 К3	АВ1 АВ2 АВ4
ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1	Ум1	К2 К3	АВ1 АВ2 АВ3
ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.		Ум1	К2	АВ3 АВ5
ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.		Ум1		АВ2 АВ3
ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	Зн1	Ум1	К1	АВ2 АВ3
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1	К1 К3	АВ3 АВ4
СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.	Зн1	Ум1	К2	АВ5
СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.	Зн1	Ум1	К2	АВ2 АВ4 АВ5
СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та екологічну взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.	Зн1	Ум1	К1 К3	АВ1 АВ2 АВ4
СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.	Зн1	Ум1	К1	АВ1 АВ2
СК-6. Здатність до організації освітнього процесу	Зн1	Ум1	К2	АВ2

в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.			K3	AB3
СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.	Зн1	Ум1	K2 K3	AB1 AB2 AB5
СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	Зн1	Ум1	K1 K2 K3	AB1 AB2 AB3
СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.	Зн1	Ум1	K2 K3	AB2 AB3
СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.	Зн1	Ум1	K1 K3	AB1 AB2 AB3
СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.	Зн1	Ум1	K1 K3	AB1 AB2
СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.	Зн1	Ум1	K1 K3	AB1 AB2 AB4

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

№ з/п	Програмні результати навчання	Компетентності																				
		Інтеграль	Загальні компетентності								Спеціальні (фахові, предметні) компетентності											
			ЗК-1	ЗК-2	ЗК-3	ЗК-4	ЗК-5	ЗК-6	ЗК-7	ЗК-8	СК-1	СК-2	СК-3	СК-4	СК-5	СК-6	СК-7	СК-8	СК-9	СК-10	СК-11	СК-12
ІР-01	Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	+	+						+	+	+				+	+				+		+
ІР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.	+			+	+	+							+	+		+	+		+	+	+

ІР-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ІР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.	+			+	+				+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ІР-05	Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.	+					+				+	+		+	+	+		+	+	+	+	+
ІР-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.	+		+		+	+				+	+		+		+	+			+		

ІР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	+			+	+	+	+			+	+		+		+	+	+		+	+		
ІР-08	Організовувати конструктивну та екологічну взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.	+		+	+	+	+		+	+	+			+		+				+	+	+	
ІР-9	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.	+		+	+		+	+		+	+	+		+	+	+		+		+			
ІР-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формуального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.	+			+		+	+						+		+		+	+	+			
ІР-11	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.	+			+	+	+	+			+	+	+		+		+	+					+

ІІР-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	+			+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+		+	+			
ІІР-13	Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.	+		+	+	+			+	+	+	+		+	+	+		+		+	+	+	+
ІІР-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.	+	+	+		+	+		+	+				+	+	+			+	+	+	+	+
ІІР-15	Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.	+	+	+	+			+	+					+		+		+	+	+	+	+	+

ІІР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	+		+	+	+			+	+	+			+				+				+
--------	--	---	--	---	---	---	--	--	---	---	---	--	--	---	--	--	--	---	--	--	--	---